

Titulus XXVI.

332.

DE LECTIONIBUS.

Rub. Lectiones leguntur ad Matutinum, dictis Psalmis Nocturnorum cum Antiphonis, Versibus, Absolutionibus quoque, et Benedictionibus, ut supra. In duplicibus et Semiduplicibus dicuntur novem Lectiones, id est, in quolibet Nocturno tres: in Feriis et in Festis simplicibus leguntur tantum tres Lectiones.

2. In Officio novem Lectionum dicuntur hoc modo. In primo Nocturno semper leguntur tres Lectiones de Scriptura: quæ, quando suis locis propriæ, aut de Comuni Sanctorum non assignantur, semper leguntur ut in officio de Tempore; quæ sua quaque die occurrunt legendæ. In secundo Nocturno, si fit de Sancto, tres Lectiones leguntur de vita Sancti, vel de aliquo Sermone aut Tractatu, qui ei convenit: quæ, si non adsint propriæ, leguntur ex Comuni Sanctorum. Ex quo etiam Comuni completur numerus trium Lectionum, quando Officium fit novem Lectionum de aliquo, qui habet tantum unam vel duas Lectiones proprias. Si fit de Dominica, vel de alio Officio novem Lectionum per annum, etiam de Octava; leguntur tres Lectiones de Sermone, aut Tractatu, qui in illis ponitur. In tertio Nocturno semper leguntur tres Lectiones de Homilia in Evangelium, positæ in proprio, aut ex Comuni assignatæ; et primæ Lectioni de Homilia semper præponitur principium Evangelii, de quo est Homilia, etiam infra Octavas. Excipiuntur ab hoc ordinario Lectionum Matutina Tenebrarum ante Pascha, et Defunctorum, ut in suis Officiis ponitur.

3. Si in Officio novem Lectionum, in quo non dicitur

nonum Responsorium, contingat fieri commemorationem de aliquo Sancto, qui propriam habet Lectionem, nona Lectio legitur de Sancto: si habuerit duas Lectiones, ex duabus fiat una Lectio, omissa nona Lectione in dicto Officio novem Lectionum, vel octavæ Lectioni adjuncta. Item de Festo Duplici aut Semiduplici, si fiat tamquam simplex, legitur nona Lectio composita ex omnibus Sancti Lectionibus historicis secundi Nocturni, ut supra dictum est in Rubrica de Commemorationibus num. 10. Quod si eodem die occurrat Dominica, vel Feria, quæ habet Homiliam, nona Lectio Sancti omittitur, et ejus loco legitur Homilia Dominicæ vel Feriæ, scilicet vel prima Lectio de Homilia, vel tres simul in unam Lectionem conjunctæ. Similiter si plures occurrant nonæ Lectiones propriæ de Sanctis, legitur tantum illa dignioris.

4. In Officio trium Lectionum, si fit de Feria, tres Lectiones leguntur de Scriptura, nisi tres sint de Homilia, quia tunc omissis Lectionibus de Scriptura, leguntur de Homilia. Si fit de Sancto, qui habet duas lectiones, prima tantum erit de Scriptura, ut vel legatur una, vel ex tribus simul junctis fiat una; secunda et tertia de Sancto. Si unam tantum habuerit, vel propriam, vel ex Comuni assignatam, prima et secunda erunt de Scriptura, tertia de sancto: quod etiam servatur in Officio beatæ Mariæ in Sabbato.

5. Lectiones autem de Scriptura in Officio de Tempore sic distributæ sunt per annum, ut quotidie aliquid ex ea legatur, etiam in Officio de Sanctis, quando aliæ (ut dictum est) non assignantur.

6. Initia librorum sacræ Scripturæ (qui fere semper in Dominicis inchoantur) eo die ponuntur, quo notata sunt, etiam si fiat Officium de Sancto, nisi in Festo aliæ propriæ Lectiones Scripturæ, vel de Comuni assignentur: tunc enim initium lectionis de Scriptura transfertur in sequentem diem similiter non impeditam; et Lectiones illi diei de eadem Scriptura assignatæ vel cum superioribus Lectionibus legantur, vel omittantur; ita ut non

oporteat eas amplius in alio sequenti die resumere, sed illæ legantur, quæ sua quaque die occurrunt, aut, cum eisdem jungantur. Quod semper servetur, quando Lectiones occurrentes de Scriptura aliquo die omittuntur.

7. Cum autem initium alicujus Epistolæ Catholicæ tempore Paschali, aut alicujus Prophetæ minoris mense Novembri, infra Hebdomadam illorum Temporum impeditur aliquo Festo novem Lectionum habente proprias Lectiones de Scriptura, dictum initium Epistolæ et Prophetæ, quoad commode fieri poterit, ponatur in sequenti Feria, alio simili initio Scripturæ ponendo, vel Festo non impedita; alioquin in præcedenti similiter non impedita, ita ut aliquo modo ponatur, etiam si plura initia eodem die poni oporteat.

8. De Scriptura quoque tantum est positum, quantum satis videtur pro numero Hebdomadarum, quæ esse possunt inter Epiphaniam et Septuagesimam, et inter Pentecosten et Adventum. Ubi vero contingit minui numerum Dominicarum et Hebdomadarum post Epiphaniam, adveniente Dominica Septuagesimæ, quod superest de Epistolis beati Pauli, quæ distributæ sunt pro numero dictarum Dominicarum et Hebdomadarum, eo anno omittitur, quamvis de aliquibus Epistolis nihil sit lectum. Quod etiam fit de Scriptura ex libris Regum (de quibus legitur ab Octava Pentecostes usque ad Dominicam primam Augusti), cum non expletur numerus Dominicarum post Pentecosten de eis libris annotatus usque ad mensem Augusti; quia tunc Lectionibus de his libris omissis, legitur de Scriptura, quæ ponitur mense Augusti. Quod si fiat de aliqua Dominica post Epiphaniam anticipata in Feria, eo modo quo dictum est de Dominicis num. 4 et 5; tunc post Officium Dominicæ anticipatæ in sequentibus diebus legatur de Epistolis sancti Pauli assignatis Dominicæ anticipatæ et sequentibus Feriis, omissis aliis, quæ sunt assignatæ præcedenti Hebdomadæ. Quid autem observandum sit, cum mensis, cui quinque Dominicæ assignantur, non habuerit nisi quatuor, in propriis locis notatur.

9. Lectiones de Scriptura positæ in Communi Sanctorum leguntur in Festis, ubi assignantur in Proprio Sanctorum per annum. Rursus, quando aliquod Festum in propria Ecclesia solemniter celebratur; item, quando aliquod Festum novem Lectionum occurrit in Quadragesima et Quatuor Temporibus, in secunda Feria Rogationum, et in Vigilia Ascensionis, in quibus Feriis in Officio de Tempore non assignantur Lectiones de Scriptura, sed de Homilia: tunc enim in Festis recurrendum est ad Lectiones de Scriptura positas in Communi Sanctorum. Quod si in aliquibus ex supradictis Feriis occurrat dies Octava alicujus Festi habentis Octavam, tunc in primo Nocturno diei Octavæ repelantur Lectiones, quæ in primo Nocturno Festi lectæ fuerunt: si vero occurrat dies infra Octavam, tunc sumantur de Communi. Aliæ Lectiones secundi et tertii Nocturni positæ in Communi Sanctorum similiter leguntur, quando in Proprio Sanctorum assignantur, et quando in aliqua Ecclesia aliquod Festum celebratur cum novem Lectionibus (quia in ea est solemne, aut consuetum in ea celebrari) quod proprias et approbatas de Festo Lectiones non habuerit.

10. Lectiones primi Nocturni leguntur cum titulo libri ex quo sumuntur, nisi aliter in propriis locis notetur. Lectiones etiam secundi Nocturni, quando sunt ex aliquo Sermone vel Tractatu, leguntur cum titulo et nomine auctoris: alias minime. Et similiter in tertio Nocturno præponitur titulus auctoris, cujus est Homilia.

11. In fine cujusque Lectionis dicitur Tu autem Domine miserere nobis, et respondetur Deo gratias. Quod etiam fit in Lectionibus brevibus in principio Completorii, et in fine Primæ post Pretiosa; præterquam in triduo majoris Hebdomadæ ante Pascha, et in Officio Defunctorum, ut suis locis ponitur.

Lectionum mos originem ducit a synagoga judæorum, qui singulis sabbatis ex lege et prophetis legebant (1). Hinc patet significatio vocis lectionis, quia per se non cantatur in Dei laudem, ut psalmus, sed legitur instructionis gratia.

333. In rubricis n. 2 dicitur: *Ex Communi completur numerus Lectionum, quando Officium fit novem Lectionum de aliquo Sancto, qui habet tantum unam vel duas Lectiones proprias*: ita ut, si officium tantum unam lectionem propriam habeat, prima lectio ex communi sit secunda in officio; et secunda in communi sit tertia in officio; tertia autem in communi omittatur, vel ad libitum secundæ, quæ nunc est tertia in officio, jungatur: et si officium duas lectiones proprias habeat; prima ex communi sit tertia in officio, secunda autem et tertia in communi omittatur, vel primæ, quæ nunc in officio est tertia, conjungantur.

334. Quod dicitur in rubricis n. 8 de observandis, cum mensis, cui quinque dominicæ assignantur, non habuerit nisi quatuor; intelligitur tantum de mensibus Augusti, Septembris, Octobris, et Novembris. Si Augustus tantum quatuor hebdomadas habeat, quinta omittitur, ut dicitur in rubrica ante dominicam quintam Augusti; si sit Septembris, lectiones dominicæ quintæ leguntur in feria quinta hebdomadæ quartæ, juxta rubricam positam in hac feria quinta; si sit October, lectiones dominicæ quintæ recitantur in feria quinta hebdomadæ quartæ ut num. 341 dicitur; si November, hebdomada secunda omittitur juxta rubricam ante dominicam 2 Novembris. Quæ sit dominica prima mensis, in qua lectiones mensis incipiuntur, vide num. 236.

335. Lectiones de vitis sanctorum aliisque historiis leguntur sine titulo (2), nisi sint auctoris classici, ut s. Hieronymi etc.

336. Si quandoque dubium oriatur circa lectiones: 1° notandum est responsum S. R. C. (3) scilicet "legenda esse" evangelia et homilias, quæ in breviario assignantur. "

(1) Act. XIII, 15.

(2) S. R. C. 1 Mart. 1698, n. 3310-3459, 2.

(3) 22 Aug. 1818, n. 4399-4549, 5.

2° Lectiones propriæ non approbatæ nunquam legi possunt, sed in casu de communi sumendæ sunt (1). Vid. n. 232.

3° Si quandoque assignentur lectiones homiliæ, quæ non habentur (et pari ratione lectiones 2 nocturni), hæc servanda est regula: "Nempe homiliam desumendam esse ex proprio sanctorum, si habeatur respondens evangelio, quod legitur in missa, vel ex octavario Romano. Quod si in illo non reperiatur, istud vero desit; legendam in officio homiliam evangelii, quæ habetur in communi, in missa vero idem evangelium, cujus homilia recitata est in officio (2).

DE INITIIS S. SCRIPTURÆ ET LECTIONIBUS I NOCTURNI.

337. Initia librorum s. Scripturæ semper leguntur in die, qua assignantur, vel si tunc impediuntur, in alia die, in quam transferuntur, exceptis his tribus casibus: 1° epistolæ beati Pauli, adveniente dominica septuagesimæ omittuntur, quamvis de aliquibus epistolis nihil lectum fuerit; 2° pariter libri regum, adveniente dominica prima Augusti, omittuntur; 3° si fiat de aliqua dominica anticipata post epiphaniam in feria sabbatum præcedente, tunc ab hac feria omittuntur initia aliæque lectiones, huic hebdomadæ assignatæ, et in sequentibus diebus legitur de epistolis assignatis dominicæ anticipatæ et sequentibus feriis (3).

338. Certum est, quæcumque initia librorum s. Scripturæ, etiam omnium epistolarum s. Pauli, secundæ quoque ad Corinthios etc., secundæ s. Petri, secundæ et tertiæ s. Joannis, præter excepta in tribus casibus præcedentibus, si impediuntur in die, qua assignantur, transferri vel anticipari debere, ut infra dicitur. Rubrica enim hoc tit. XXVI, n. 6, generalis est; et ita S. R. Congregatio (4) declaravit

(1) S. R. C. 20 Mart. 1683, n. 2870-3019, 9.

(2) S. R. C. 2 Maji 1801, n. 4325-4474, 8.

(3) Rub. n. 8. Vid. n. 237, ad 2 in not.

(4) 23 Maji 1835, n. 4597-4746, 5.

eandem intelligendam esse de epistola 2^a ad Corinthios, de 2^a s. Petri, 2^a et 3^a s. Joannis. Quamvis rubrica n. 7 tantum agat de epistolis catholicis tempore paschali et de prophetis minoribus in mense Novembri, quia quoad horum initia casus frequenter occurrit; certum tamen est, idem dicendum esse de omnibus aliis initiis, et etiam de omnibus epistolis s. Pauli, scilicet, quod, si extra tres casus supra exceptos impediuntur, possint et debeant poni in sequentem feriam, et si hæc sit impedita, in feriam præcedentem, ita ut aliquo modo ponantur, etiamsi plura initia eodem die poni oporteat, ut mox dicetur, quia eadem est ratio et usus; si dicta initia nec transferri, nec anticipari, nec plura eadem die dici possint, sæpius forent omittenda, et quandoque continuatio libri seu epistolæ ante ejusdem initium esset legenda; S. R. Congregatio (1) id videtur præscribere; et hoc plures etiam tenent auctores (2).

Item S. R. Congregatio decrevit (3): "Lectiones 1 nocturni de Exodo dominica IV quadragesimæ, quoties ista sit impedita aliquo festo 1 cl., reassumendas esse infra illam hebdomadam in festo occurrente carente lectionibus propriis 1 nocturni, quæ desumerentur de Sriptura occurrente, si festum illud extra quadragesimam incidisset." Postea idem similiter extendit (4) ad dominicam sexagesimæ, quinquagesimæ, et secundam ac tertiam quadragesimæ; quia, licet lectiones harum dominicarum non sint initia, continent tamen insignes et ab aliis distinctas historias Nohemi, Abrahami, Jacobi, Josephi et Moysis.

De dominica anticipata ante septuagesimam vel ante dominicam 24 post pentecosten vide n. 237.

339. Initium in die assignata impeditur festo habente lectiones proprias, et feria majori seu vigilia, de qua fit officium cum tribus lectionibus homiliæ.

(1) 4 Sept. 1745, n. 4026-4175, 6.

(2) Merati sect. 5, c. 12, n. 7; Guyetus lib. 4, c. 16, q. 2; Cavalieri tom. 2, dec. 309. Halden p. 1, tit. 5.

(3) 26 Nov. 1735, n. 3889-4039, 6.

(4) 13 Januarii 1877. Acta s. Sedis vol. 10, fol. 95. Ephem. Lit. V, fol. 153.

1° Initium ita impeditum in sequentem ejusdem hebdomadæ feriam poni debet, ita ut in præcedentem feriam numquam sit ponendum, nisi in sequenti non detur locus illud legendi ut mox dicetur. 2° Si dies in eadem hebdomada non supersit, aut in sequenti feria aliud initium occurrat, vel sequens dies similiter sit impedita festo habente lectiones proprias, aut feria majori, de qua fit officium cum lectionibus homiliæ, tunc initium in præcedentem ejusdem hebdomadæ feriam similiter non impeditam est anticipandum, ne, quoad fieri potest, initium a die assignata longius removeatur. 3° Si in præcedente feria æque ac in sequente aliud ponatur initium, tunc initium impeditum transferendum est in sequentem feriam, in qua primo ponatur initium translatum præcedentis feriæ, et deinde occurrens in eadem feria, ut infra n. 340 ad 4 dicetur. Ita est faciendum, licet in aliquo ex sequentibus feriis aliud initium non occurrat, quia rubrica n. 7 præscribit, initium impeditum ponendum esse in sequentem feriam, et alioquin in præcedentem, licet plura initia eodem die poni oporteat. 4° Si sequens dies impedita sit per festum habens lectiones proprias, et in præcedenti ponatur aliud initium, tunc initium impeditum collocandum est, non in ulteriorem diem sequentem, sed in præcedentem, in qua pro tertia lectione legendum est (1). 5° Si præcedens æque ac sequens aut etiam ulterior feria sit impedita festo habente lectiones proprias aut feria majori, de qua fit officium cum lectionibus homiliæ; tunc quoad commode fieri potest, initium impeditum transferendum est in primam similiter non impeditam ex sequentibus feriis, et alioquin ex præcedentibus, licet plura initia eodem die poni oporteat; nunquam tamen poni possunt duo initia pro una lectione seu sub una conclusione *Tu autem Domine*, neque unquam plura tribus. 6° Si infra hebdomadam ob officia habentia lectiones proprias non remaneant dies ad recitanda omnia initia, quamvis tria uno die ponantur; nullum equidem initium omitti potest, sed, sive unum sive plura impediuntur, reponenda sunt in officio

(1) Cavalieri tom. 2, dec. 312, n. 2.

habente lectiones proprias, quod est præ reliquis inferioris ritus, minoris dignitatis ac solemnitatis (1); et si festa sint undequaque paria, initium recitandum est in die, in qua occurrit (2).

340. Notanda sunt sequentia : 1° initia non leguntur extra propriam hebdomadam, ut ex rubrica n. 7 deduci potest (3). 2° Initia non anticipantur neque transferuntur in dominicam, juxta rubricam n. 7, in qua in feriam tantum transferri dicuntur (4). 3° Initium transfertur aut anticipatur cum titulo et omnibus tribus lectionibus; ita ut lectiones assignatæ in die, in quam transfertur, vel omittantur, vel lectionibus translatis ad libitum conjungantur juxta rubricam n. 6, scilicet pro prima lectione recitando omnes tres lectiones initii per modum unius, pro secunda duas priores diei currentis, et pro tertia ultimam diei (5). 4° Si tria initia dici oporteat, unica lectio cujusque initii de præcepto tantum dicenda est (6); aliæ autem lectiones ad libitum omitti, vel dicendis adjungi possunt. Si duo initia dicenda sint, prius initium pro prima lectione ponitur, et alterum pro secunda, ita ut secunda lectio posterioris initii pro tertia lectione recitetur; vel quia rubricæ nihil determinant, secunda lectio prioris initii ad libitum pro secunda lectione sumi potest, et pro tertia lectione posterius initium, nisi secundam vel tertiam lectionem sumere placeat a die viciniore vel propria, in qua legitur (7). 5° Dum initium transfertur, non ideo reliquæ sequentium feriarum lectiones, quæ non sunt initia, transferuntur, sed leguntur quæ in sua quaque die assignantur.

341. Aliæ lectiones, quæ non sunt initia, nunquam transferuntur aut anticipantur; sed illæ leguntur, quæ sua

(1) Dec. 5 Maji 1736, n. 3894-4044, ad tit. 25, dub. 2, in fine; 27 Mart. 1779, n. 4244-4393, 13; 11 Mart. 1871, n. 5472, III.

(2) Cavalieri tom. 2, dec. 312, n. 1V.

(3) Gavantus sect. V, c. 12, n. 12; Cavalieri tom. 2, dec. 312, n. 1.

(4) S. R. C. 5 Maji 1736, n. 3894-4044, ad tit. 25, dub. 3.

(5) Guyetus lib. 4, c. 16, q. 5.

(6) S. R. C. 5 Jul. 1698, n. 3328-3477, 11.

(7) Cavalieri tom. 2, dec. 309, n. 5.

quaque die occurrunt, exceptis : 1° illis, quæ ponuntur in dominica quarta quadragesimæ, et in dominicis sexagesimæ, quinquagesimæ, secunda et tertia quadragesimæ, ut dictum est supra; et 2° excepta historia Machabæorum in mense Octobri, de qua vide rubricam positam feria quinta infra hebdomadam quartam Octobris, circa quam notanda sunt sequentia : si October tantum quatuor hebdomadas habeat, ita ut in quarta hebdomada feriis quinta, sexta et sabbato, historia Machabæorum sit legenda; non possunt tamen hæ lectiones anticipari ante feriam quintam, nec poni post sabbatum, et si in dictis diebus impediuntur, tunc eo anno omittuntur. Si vero feria quinta dumtaxat impedita sit, tunc in feria sexta ponuntur lectiones dominicæ quintæ, et proximo sabbato lectiones feriæ secundæ. At ubi una tantum dies fuerit libera, in ea poni debent lectiones dominicæ quintæ. Servandus quippe semper est ordo historiæ. Verum si October contineat quidem hebdomadas quinque, sed in dominica quinta ac duobus proximis diebus recitari nequiverint lectiones ibi consignatæ, ipsæ transferuntur in ferias sequentes ejusdem hebdomadæ quintæ item juxta ordinem historiæ et martyrii Machabæorum, ita ut prima die non impedita infra hebdomadam legantur lectiones dominicæ, secunda die lectiones feriæ secundæ, tertia die lectiones feriæ tertiæ; reliquis autem feriis non impeditis, si supersint, illæ quæ iisdem feriis assignantur. Si autem tres dies liberi infra hebdomadam non occurrant, tunc omittuntur omnes, vel ultimæ, pro quibus ponendis dies libera deest, cum privilegio careant repositionis in festis obtinentibus lectiones primi nocturni proprias vel de communi assignatas (1).

342. Quæ lectiones dicendæ sunt in primo nocturno officii novem lectionum?

R. 1° In semiduplici et duplici minori leguntur de s. Scriptura occurrente, etiamsi solemniter celebrentur, nisi : 1° occurrant in quadragesima, quatuor temporibus, feria secunda

(1) S. R. C. Decret. in Namurcen. 17 Januarii 1887, n. 5975, ad I. — A Carpo, Bibliotheca liturg. P. III, cap. XIV, art. 3, n. 232.